

Motion till riksdagen 2018/19:2366

av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning till Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra anslaget 1:7 till anslag för områdesplanering för tryggare förorter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra anslagssyftet för 1:8 i enlighet med motionen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av anslaget till äldre- och studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nytt anslag till regional bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nytt anslag för tillgänglighetsanpassning av bostäder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nytt konsumentpolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.

Sverigedemokraternas bostads- och konsumentpolitik

Utgiftsmotionen för utgiftsområde 18 beskriver Sverigedemokraternas avvikande anslag från regeringens budget och satsningar utöver regeringens anslag. I våra kommittémotioner beskrivs vår bostads- och konsumentpolitik närmare. Sverigedemokraterna följer inte upp hela regeringens anslag för områdena 1:2, 1:3, 1:7, 1:8, 1:9 och 1:11 men fullföljer redan ingångna avtal.

Framförhållning inom bostadspolitiken

Ett hem är grunden för ett tryggt liv och i förlängningen är en fungerande bostadspolitik en förutsättning för ett välmående samhälle. Det ska finnas ett boende för alla, oavsett ekonomi. Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid att barn får en stabil uppväxt, unga ges goda förutsättningar att både bo och studera och att anpassade och trygga boendeformer tillhandahålls våra äldre. Bostadspolitiken ska skapa förutsättningar för människor att bo och leva i de bostadsformer som passar den egna livssituationen bäst. Sverigedemokraternas vision är ett fungerande samhälle där alla människor bor trivsamt på den plats de önskar och det är lätt att flytta och hitta ny bostad.

Antalet otrygga och utsatta områden i Sverige ökar, bostadsområdena blir allt mer trångbudda och segregationen breder ut sig. Under en lång tid har det saknats framförhållning i bostadspolitiken vilket har lett till en allvarlig bostadsbrist och trångboddhet. Detta har främst drabbat nybildade familjer, studenter och unga som söker sin första bostad. Samtidigt har det blivit svårare att finansiera sitt boende på grund av nyproduktionens höga hyror och marknadens prisutveckling. Den exceptionellt höga migrationen till Sverige är uppenbart en av de tyngsta orsakerna till bostadsbristen. Med Sverigedemokraternas migrationspolitik skulle färre människor söka sig till Sverige och förutsättningarna att bygga nya bostäder i proportion till behovet skulle därmed kraftigt förbättras. En ansvarsfull migrationspolitik är den viktigaste men långt ifrån den enda åtgärden som Sverigedemokraterna föreslår för att komma till rätta med bostadsbristen. Sverigedemokraterna ser ett behov av långsiktig planering för tillgång på bostäder, regelförenklingar inom byggprocessen och samspel med infrastrukturen. Vidare behövs breda åtgärder för att aktivera flyttkedjan. Här är samtidigt en trygg boendemiljö, gemenskap och kultur viktiga delar där den estetiska utformningen av bostäderna binder samman dessa och skapar en hållbar helhet.

Boendemiljö

Boendemiljön är viktig för att skapa trivsel och hemkänsla för invånarna, vår omgivning påverkar oss mycket, vilket ska vara en prioriterad aspekt vid bostadsbyggande och områdesplanering. Att bygga vackert är en viktig inriktning i vår bostadspolitik och där vi även ska se till att bevara Sveriges rika byggnadstradition. Ett sätt att värna det kulturella och estetiska arvet kan vara att införa en så kallad kulturell planering. Det är i korthet en metod som i samhällsbyggnadsfrågor sätter fokus på den unika platsens förutsättningar, historia och den omgivande bebyggelsestrukturen.

Integration på bostadsområdet

Med en ökad tillgång på bostäder och lägre kostnader i både inköp och hyra, ges fler möjlighet till eget boende, ansvar, minskad trångboddhet och delaktighet i samhället. Detta kombinerat med ett beslut om noll asylinvandring tillika anhörighetsinvandring till asylsökande kommer på sikt att skapa balans på bostadsmarknaden. Integrationen försvåras idag av EBO-lagen, en lag som ger asylsökande rätt att bosätta sig var de vill i landet under tiden som deras asylansökan prövas. Under alltför många år har Sverige tagit emot fler migranter än vad samhället har klarat av. Bostadsområden har blivit allt

mer överbefolkade och därmed segregerade vilket lett till att utanförskapet har förstärkts och trångboddheten blivit allt värre. EBO-lagen har gjort att vissa kommuner fått svårt att upprätthålla det allmänna kommunala ansvaret då fler bor i lägenheterna och bostadsområdena än vad de är avsatta för. Detta försvårar för många kommuner att anpassa samhällsservicen efter befolkningen vilket går ut över kvaliteten inom skola och vård. Trångboddheten ökar slitaget på lägenheter, leder till ökat fusk med bostadsbidrag, svarthandel med andra-, tredje- och fjärdehandskontrakt eller försäljning av hyreskontrakt och har skapat inlåsnings effekter. Ett första steg är att avskaffa EBO-lagen samt införa lägenhetsregister och möjliggöra för fastighetsägare att reglera antalet boende i en lägenhet.

Ökad konkurrens och finansiering av bostäder

Behovet av ökad konkurrens är påtaglig och en ökad anbudskonkurrens mellan byggbolagen skulle kunna minska byggkostnaderna. En utredning behövs för att öka konkurrensen mellan byggbolagen och för att se över förutsättningarna för byggbolag att finansiera större byggprojekt. En del av att öka utbudet av bostäder är att ge möjlighet till eget ägt boende. Finansieringen av bostäder kan ske på en rad olika sätt där staten behöver underlätta för bostadsköpen. För att långsiktigt skapa bättre förutsättningar för att äga sin bostad behövs en utredning om olika finansieringsalternativ. Man bör titta närmare på sådant som en översyn av bolånetaket för de mindre kapitalkrävande bostäderna, inriktning på bankernas totala utlåning som kan ges större fokus för att ge mer flexibilitet mot kravet på bolånetak, startlån till förstagångsköpare och avdragsgillt bostadssparande. Vidare vill vi underlätta för fler flyttkedjor inom bostadsbeståndet genom slopat tak och tidsgränsen för användande av uppskovsbeloppet. För att stabilisera bostadsmarknaden har vi föreslagit en nedtrappning av ränteavdraget med en procent om året samtidigt som vi kompenserar hushållen med skattesänkningar på arbetsinkomster.

Minskade kostnader för fastighetsunderhåll

Med dagens system så saknas möjligheten att avsätta obeskattade medel till framtida underhåll. För att skapa förutsättningar att hålla nere hyrorna ska skattefria underhållsfonder möjliggöras, för att finansiera framtida renoweringar. Detta bör gälla enskilt ägda och kommunägda bostadsföretag och en utredning föreslås för att komma vidare med förslaget.

Tabell 1:2

Posten avser omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Utgiftsområdet använder sig inte av hela regeringens anslag varför vi minskar med 70 mnkr 2019 och 65 mnkr årligen år 2020–2021.

Tabell 1:3

Posten avser stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad. Utgiftsområdet använder sig inte av hela regeringens anslag varför vi minskar med 39 mnkr 2019 och 30 mnkr årligen år 2020–2021.

Tabell 1:6

Sverigedemokraterna utökar anslaget med 25 mnkr år 2019 och 50 mnkr årligen 2020–2021 gentemot regeringens budget. Lantmäteriet kartlägger Sverige och samhället med avancerade och detaljerade kartor. Räddningstjänsten i Västmanland försenades i samband med den stora branden 2014, på grund av att man använde sig av gamla kartor. Därför anser vi att de senast uppdaterade kartorna ska göras tillgängliga kostnadsfritt, detta för att underlätta tillgången. Sverigedemokraterna höjer därför anslaget till Lantmäteriet.

Tabell 1:7

Sverigedemokraterna följer inte upp hela regeringens anslag för området men fullföljer redan ingångna avtal. Bedömningen är att 700 mnkr är in-tecknat för året 2019. Under detta anslag ändrar vi anslagsinriktningen för 150 mnkr till ökad trygghet i förorterna varför det då återstår 150 mnkr att spara på området. År 2020–2021 utökar vi anslaget till ökad trygghet i förorterna till 250 mnkr årligen varför besparingen på anslagsområdet blir 750 mnkr årligen år 2020–2021. Polisen har pekat ut 61 utsatta områden i Sverige, där otryggheten är extra stor. Utformningen av miljonprogramsområdena, vilka är en betydande andel av de utsatta områdena, gör det svårt för polisen att närvara utan att samtidigt utsätta sig för stora risker. Bostadsområdenas utformning vad gäller torg, skolor, parkeringar, gångbroar och annat är planerat på ett sätt som försvårar spaning och närvaro för polisen och där reträttvägar enkelt kan blockeras. Närvaron från polisen försvåras vid polisringripanden då de ofta leder till våldsamma upplopp med bilbränder och stenkastning som följd. Här föreslår vi att en nationell handlingsplan tas fram som en handbok för landets kommuner att identifiera otrygga områden i alla landets tätorter och tillgodose deras behov av åtgärder för ökad trygghet. Trygghetsgivande belysning och utökad kameraövervakning är två exempel på åtgärder som kan ingå i handlingsplanen. Sverigedemokraterna lyfter även fram behovet av områdesplanering i berörda utsatta kommuner.

Tabell 1:8

Sverigedemokraterna ställer sig inte bakom hela regeringens anslag för området. Den föreslagna kommunbonusen med syfte att stimulera bostadsbyggandet utgår ifrån felaktig grund. Till skillnad mot regeringens förslag om riktade anslag utifrån antalet mottagna migranter anser vi att utgångspunkten bör vara att finansieringen av

byggandet kommer utifrån ett behov baserat på en tillväxt av företag och andra faktorer. På område 1:8 minskar vi anslaget med 800 mnkr årligen 2019–2021.

Tabell 1:9

Sverigedemokraterna ställer sig inte bakom hela regeringens anslag för området men fullföljer redan ingångna avtal. Bedömningen är att 2950 mnkr är in-tecknat för året 2019. Anslaget för äldrebo-städer och studentbo-städer kvarstår utifrån regeringens budget där vi samtidigt utökar det med 150 mnkr respektive 100 mnkr årligen. Sverigedemokraterna avvisar anslagen för bostadssubventionering. Satsning i form av byggsu-bventionering är en kostsam modell vars effekter ifrågasätts från flera håll. Istället för att skapa långsiktiga förutsättningar på byggmarknaden riskerar detta att byggbolag avvaktar bidrag istället för att fokusera på byggandet.

För att möta behovet för den kommande åldrande befolkningen tillför vi kommunerna ett investeringsbidrag. På de flesta av Sveriges högskole- och universitetsorter råder brist på studentbo-städer, vilket riskerar att slå mot utbildningsväsendet och kompetensförsörjningen. Utöver storstadsregionernas kompetensbehov för tillväxtföretag behövs möjligheten att kunna studera för dem som bor på mindre orter och där kompetensen behövs för att företag ska kunna verka och därmed motverka utflyttning. Sverigedemokraterna vill underlätta byggandet av studentbo-städer genom att utöka det statliga stimulansbidraget till kommunerna.

Tabell 1:11

Anslaget avser innovativt och hållbart byggande. Sverigedemokraterna avvisar anslaget men fullföljer redan ingångna avtal.

Tabell 3:1

För att stat, regioner och kommuner ska kunna planera tillsammans för bostadsbyggande, infrastruktur och kollektivtrafik, behövs en regional planering. Regionen kan bidra med en kompetens, som framför allt de mindre kommunerna, varifrån arbetspendling sker, har behov av. En regional översiktsplanering ska samtidigt fortfarande innebära att beslutanderätten ligger på kommunal nivå. Vidare behövs en bostads- och infrastrukturberedning, som långsiktigt kan skapa bättre förutsättningar för ökat bostadsbyggande.

Tabell 3:2

Nyproducerade bo-städer bör i så hög utsträckning som möjligt vara anpassade för funktionshindrade utan att det för den delen innebär för mycket byråkrati. Hänsyn måste alltid tas till olika förutsättningar och behov vid nybyggnation och för de äldre byggn-

der som saknar funktionsanpassning, därför införs ett stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning.

Konsumentpolitik

Målet med konsumentpolitiken

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att svenska konsumenter ska ha makt över sin konsumtion, kunna använda sina resurser effektivt och ha rätt att veta exakt vad det är man konsumerar. Att fatta välgrundade beslut baserade på korrekt information om produkten, tjänsten eller företaget som tillhandahåller den ska vara en självklar rättighet för konsumenter. De svenska konsumenterna ska ha en stark ställning på hela marknaden och kunna känna sig trygga när de konsumerar. Det är också viktigt att vår konsumtion, totalt sett, är hållbar ur alla perspektiv. Det gäller så väl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Därför är det vår uppfattning att alla dessa perspektiv ska finnas med i den konsumentpolitiska målsättningen och vara jämställda varandra. Sverigedemokraternas mål för konsumentpolitiken är därför att alla konsumenter ska kunna konsumera hållbart, tryggt och aktivt.

Hållbar konsumtion

För att vi som konsumenter ska kunna handla hållbart och välja produkter som minskar påfrestningarna på miljön är det avgörande att information finns lättillgänglig så att vi kan göra medvetna val. I dag finns en rad olika miljö- och hållbarhetsmärkningar som Svanen, Eco label, Bra miljöval och Fair trade men det kan vara svårt att avgöra vad de står för. Här behövs förtydligande åtgärder så att konsumenten vet vilka märkningar som ger det hållbarhetstänk som konsumenten efterfrågar. Många gånger används också vilseledande marknadsföring för att få oss att tro att produkter är mer miljövänliga än vad de är. Det är naturligtvis ett problem som måste åtgärdas.

Det är eftersträvansvärt att konsumenter väljer produkter som har längre hållbarhet eftersom det ger mindre påverkan på miljön. Svenska produkter är ofta kända för att vara av bra kvalité och hålla länge. Att handla svenskt innebär också kortare transporter, bättre villkor för djuren och såklart ökat stöd till svenska företagare.

Det är också av vikt att vår konsumtion bidrar till social hållbarhet. Det gäller i första hand rättvisa villkor för de som producerar de varor vi använder och att vår konsumtion inte bidrar till barnarbete och miljöförstörande. Även här är det Sverigedemokraternas mening att det, så långt det är möjligt, är bäst att välja svenskproducerat.

Men också ekonomisk hållbarhet ska beaktas vilket innebär att vara medveten om konsumenters olika förutsättningar och arbeta för att motverka överskuldssättning hos svenska konsumenter.

Trygga konsumenter

Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att det finns ett välfungerande skydd för den enskilde konsumenten och att konsumenter har tillgång till väsentlig information om sina rättigheter. Den information som finns tillgänglig för konsumenten innan denna tar ställning till ett köp ska vara tillförlitlig och tydlig för alla. Reklam har som syfte att

marknadsföra ett företags produkter eller tjänster med målet att påverka konsumenters köpbeteende och skapa relationer. Det är dock viktigt att den reklam och annonsering som når svenska konsumenter inte är vilseledande, att företagen granskas och att åtgärder vidtas för att straffa oseriösa aktörer.

Även om barn, i alla fall i de lägre åldrarna, inte köper särskilt mycket själva så är de i allra högsta grad konsumenter. Det är därför viktigt att de regler som omfattar konsumenter även tar extra hänsyn när produkterna är avsedda att användas av barn. Eftersom barn och unga ofta har svårare än vuxna att sälla och vara kritiska till de budskap de möter kan de anses som extra mottagliga för reklambudskap. Därför är det bra att reglerna för reklam riktad mot barn är hårdare. Till exempel får företag inte skicka direktreklam till någon under 16 år och barn under 12 år ska slippa reklam före och efter tv-program riktade till deras åldersgrupp enligt svensk lagstiftning. Detta gäller dock endast för tv-sändningar från Sverige och kringgåås därför genom att många tv-kanaler sänder från plattformar utanför landet där andra lagar gäller. Vi ser också en utveckling där barn spenderar mer och mer tid i den digitala världen och det saknas i dagsläget förbud mot riktad barnreklam på internet. Här behöver även den svenska lagstiftningen uppdateras så att konsumentskyddet för framförallt barn och unga följer den digitala utvecklingen. Sverigedemokraterna anser därför att Sverige inte bara ska försvara sin rätt till hårdare lagar mot marknadsföring riktad mot barn, utan även genom EU verka för att denna lagstiftnings krav blir en miniminivå i hela Europa.

Det ska också finnas en trygghet efter köp. Vi bör slå vakt om möjligheten att returnera och reklamera som vi har i Sverige i dag och se till att konsumentens rättigheter tillvaratas i de fall det blir fråga om en tvist mellan köpare och säljare. Även konsumenternas hälsa och säkerhet ska skyddas genom effektiva regelverk för produkters påverkan på människor, där farliga ämnen och innehåll redovisas och begränsas på ett sätt som gör dem hanterbara för konsumenten, utan risk för konsumentens hälsa och säkerhet. Produkter som innehåller farliga ämnen ska vara förpackade så att människor och barn inte av misstag kan skada sig på dessa. Det kan handla om barnsäkra lock men även om hållbara förpackningar som inte går sönder.

Allt större del av konsumtionen sker idag via e-handel. Det finns många fördelar med att handla på nätet. Utbudet är större vilket ger konsumenten fler valmöjligheter och det blir lättare att jämföra produkter och priser. Ofta uppfattas det också som smidigt och tidsbesparande att kunna handla produkter från hela världen och få dem levererade till sin brevlåda. För landsbygden har näthandeln inneburit att man har samma tillgång till produkter som de som bor i större städer. Men det finns även nackdelar. De förmåner som svenska handlare erbjuder i form av till exempel öppet köp och fri returrätt gäller inte alltid när man handlar i utländska nätbutiker och eftersom man ofta måste dela med sig av känsliga uppgifter såsom adress, personnummer och kortnummer gäller det som konsument att vara riskmedveten.

Enkel tillgång till konsumentvägledning är nödvändig och Sverigedemokraterna är positiva till tjänsten Hallå konsument som är en rikstäckande upplysningstjänst som samordnas av Konsumentverket. Hit kan konsumenter vända sig med frågor som rör köp av varor och tjänster, för att få hjälp med reklamationer och lära sig mer om att handla hållbart. Vägledare svarar på frågor eller hjälper konsumenten vidare till experter hos andra myndigheter, konsumentbyråer eller kommunal konsumentvägledning.

Aktiva val

Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att vi som konsumenter har möjlighet och tillräcklig information för att kunna göra aktiva val när vi handlar eller utnyttjar en tjänst. Detta både för att kunna välja bort en sämre vara eller tjänster som inte når upp till de krav konsumenten ställer men också för att kunna välja vad man vill stödja genom sin konsumtion.

Vi anser att en varas ursprung tydligt ska framgå och att den typen av övergripande märkning som används för varor från till exempel EU inte är tillräcklig. Det kan vara väldigt stor skillnad på kött som är producerat i Danmark eller i Sverige fast båda länder tillhör EU och är grannländer. En sådan övergripande märkning hindrar konsumenten från att göra aktiva val och är därför inte förenlig med Sverigedemokraternas konsumentpolitiska mål och rätten att veta vad man köper.

Det är också viktigt att produkters ursprungsmärkning och innehållsförteckning stämmer överens med vad konsumenten vill och behöver veta. I dag görs också skillnad på kraven om innehållsförteckning beroende på produkt och för alkohol med högre alkoholhalt än 1,2 volymprocent krävs ingen redovisning av ingredienser eller näringsdeklaration.

EU:s lagstiftning, som Sverige lyder under, tillåter till exempel 63 olika tillsatser och processhjälpmedel vid tillverkning av vin utan att dessa på något sätt behöver deklarerar.

Vår mening är att konsumenterna ska ha rätt att få kunskap om vad deras vin och övriga alkoholhaltiga drycker innehåller i likhet med övriga livsmedel och anser därför att alla livsmedelsprodukters innehåll ska redovisas och göras tydligt för konsumenten.

Tabell 1

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:1 Bostadspolitisk utveckling	20 600	
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	94 500	-70 000
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	-39 000
1:4 Boverket	318 823	
1:5 Statens geotekniska institut	47 248	
1:6 Lantmäteriet	570 186	+25 000
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000 000	-150 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 300 000	-800 000
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 200 000	
1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	34 000	
1:11 Innovativt och hållbart byggande	75 000	-45 000
2:1 Konsumentverket	167 979	
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	44 869	
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	25 085	
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	26 459	
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374	
<i>Nya anslag</i>		
3:1 Regional bostadsplanering		+25 000
3:2 Tillgänglighetsanpassning av bostäder		+25 000
Summa	6 972 123	-1 029 000

Mikael Eskilandersson (SD)

Roger Hedlund (SD)

Angelica Lundberg (SD)